

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายของด้วงมูลสัตว์ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมเขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งทำการศึกษาในพื้นที่ป่า 3 เส้นทาง โดยใช้กับดักแบบที่มีมูลสุกรเป็นเหยื่อล่อแปลงละ 15 กับดัก วางกับดัก 2 ช่วงเวลาเพื่อสำรวจช่วงเวลากลางวันและกลางคืน ทำการสำรวจ 5 ครั้ง ระหว่างเดือนมกราคม – กันยายน 2554 ผลการศึกษาพบว่า การสำรวจด้วงมูลสัตว์ในพื้นที่ปกปักอนุรักษ์พันธุกรรมเขื่อนสิรินธร ทั้ง 3 เส้นทาง พบด้วงทั้งหมด 8,763 ตัว โดยในช่วงเวลากลางคืนพบด้วงมูลสัตว์มากกว่าเวลากลางวัน โดยในเวลากลางคืนพบ 7,130 ตัว เวลากลางวันพบ 1,633 ตัว โดยชนิดที่มีทั้งหมด 69 ชนิด จำแนกได้ 7 สกุล ได้แก่ คือ *Aphodius*, *Caccobius*, *Catharsius*, *Copris*, *Paragymnopleurus*, *Synapsis* และ *Onthophagus* โดยสกุลที่พบมากที่สุดคือ *Onthophagus* พบทั้งหมด 56 ชนิด เส้นทางที่ 1 มีจำนวนและชนิดด้วงมูลสัตว์น้อยที่สุด แต่มีค่าดัชนีความหลากหลาย (H') และความสม่ำเสมอชนิด (J') มากที่สุด เพราะเป็นป่าโปร่ง มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ เต็ง รัง แดง ประดู่ พลวง มะค่า ตะแบก เป็นต้น และไม่มีกิจกรรมของมนุษย์เข้าไปรบกวน และในต้นฤดูฝน (กรกฎาคม) พบปริมาณและชนิดของด้วงมูลสัตว์มากกว่าในฤดูแล้ง (มกราคมและ มีนาคม) การศึกษาความหลากหลายของด้วงมูลสัตว์ สามารถนำมาเป็นดัชนีข้อมูลช่วยในการบริหารจัดการป่าไม้

ABSTRACT

The diversity of dung beetles was studied from 3 different forest sites from Sirinthorn Dam area in Unbonrachathanee province. A total of forty five pig dung baited traps (fifteen traps/site) were used to trap dung beetles from the three studied sites per time. Data were collected five times between January – September 2011. A total of 8,763 dung beetle individuals was found. Among those 7,130 was diurnal beetle and 1,633 was nocturnal beetle. A total of 68 species from 7 genera as *Aphodius*, *Caccobius*, *Catharsius*, *Copris*, *Paragymnopleurus*, *Synapsis* and *Onthophagus*. The genus *Onthophagus* was the most abundant with 56 species. The Shannon-Wiener diversity index (H') of diurnal and nocturnal dung beetle was highest at the first forest site of savanna mixed sparse forest. Dung beetles were the most abundant in individuals and number species in early rainy season (July) and was higher than in the dry season (January and March). The dung beetles diversity and diversity index can use as an indicator for forestry management.

คำสำคัญ : ด้วงมูลสัตว์ อนุรักษ์พันธุกรรม เขื่อนสิรินธร ดัชนีความหลากหลาย

Key Words : dung beetle, genetic conservation, Sirinthorn Dam, diversity index